

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสังเกตการณ์ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้นำชุมชน และผู้นำกลุ่มดีเลิศบ้านฝายมูล รวมถึงคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มฯ

ในการสัมภาษณ์เบื้องต้นพบว่า ต้นทุนการผลิตของสมาชิกทั้งวัดฤดูบหลัก วัดฤดูบรอง ตลอดจนวัตถุประสงค์การผลิตที่เหมือนกัน ดังนั้นในการคำนวณต้นทุนการผลิต จึงเลือกสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มฯ เพียง 1 ราย โดยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์ประธานกลุ่มฯ เนื่องจากเหตุผลด้านเวลาและความสามารถในการให้ข้อมูล

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและเอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากหน่วยงานต่างๆ เช่น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น รวมถึงการค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Internet)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบ่งตามโครงสร้างในแต่ละด้านของกลุ่ม ดังนี้

โครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน

การศึกษาโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน จะใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งกลุ่ม วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง รูปแบบการจัดองค์กร ความสอดคล้องระหว่างหน้าที่ตามตำแหน่งกับงานที่ปฏิบัติจริง รวมถึงแหล่งให้ความสนับสนุน ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตลอดจนวิเคราะห์ถึงศักยภาพองค์กร

โครงสร้างการผลิต

การศึกษาโครงสร้างการผลิต จะครอบคลุมตั้งแต่การบริหารและการวางแผนการผลิต การจัดหาวัตถุดิบ ขั้นตอนการผลิต แรงงานและการจ้างงาน การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆ รวมถึงการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการผลิต

การพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆ รวมถึงการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการผลิต

ในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน พบว่า ต้นทุนประกอบด้วยต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ในส่วนของต้นทุนคงที่ จะคำนวณค่าเสื่อมราคาของเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอายุมากกว่า 1 ปี รวมถึงโรงเรือนที่ใช้ในการผลิต ส่วนต้นทุนผันแปร จะมีการคำนวณต้นทุนค่าใช้จ่ายต่างๆ ด้านการผลิต การตลาด และการจัดการ ทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด

โครงสร้างการตลาด

ศึกษาลักษณะของผลิตภัณฑ์ โครงสร้างตลาด การบริหารการจัดการและการวางแผนการตลาด การวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่ายและการจำแนกแจกจ่ายตัวสินค้า การค้าปลีก การค้าส่ง ราคาและการตั้งราคา การส่งเสริมการขาย ปัญหาและความต้องการ รวมถึงศักยภาพด้านการตลาด

โครงสร้างทางการเงิน

ศึกษาถึงลักษณะการบริหารการเงินและการวางแผนด้านการเงิน แหล่งเงินทุน วิเคราะห์ถึงผลการดำเนินการ สถานภาพทางการเงิน รวมถึงวิเคราะห์เงินทุนหมุนเวียน ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเงิน ตลอดจนศักยภาพทางการเงิน นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสองรายการของงบการเงินที่สนใจ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงต่างๆ ของรายการว่าความสัมพันธ์มีความเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากปกติแล้วการเสนอหรือรายงานข้อมูลของนักบัญชีการเงินมิได้แสดงถึงความสัมพันธ์ของรายการ แต่จะแสดงแยกเป็นรายการไป ความสัมพันธ์ของรายการอาจเกิดขึ้นจากลักษณะของกิจกรรมเกี่ยวข้องกันหรือเป็นกิจกรรมที่มีผลต่อกัน (เพชรี ชุมทรัพย์, 2534: 199)

ประเภทของอัตราส่วนทางการเงินที่นำมาใช้วิเคราะห์

1. **อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)** ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพคล่องระยะสั้นของธุรกิจ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนหรืออัตราส่วนเดินสะพัด

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน (CA)} / \text{หนี้สินหมุนเวียน (CL)} \quad (\text{เท่า})$$

1.2 อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้นหรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วน

ฉบับสั้น (Acid Test Ratio or Quick Ratio)

$$= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / \text{หนี้สินหมุนเวียน (CL)}$$

$$= \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / \text{หนี้สินหมุนเวียน (CL)} \quad (\text{เท่า})$$

1.3 อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity Ratio)

$$= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}) / \text{CL}$$

(เท่า)

2. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity/Efficiency Ratio)

อัตราส่วนต่อไปนี้ ที่ให้เห็นประสิทธิภาพและสภาพคล่องระยะยาวของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้งหรือรอบ})$$

2.2 ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$

2.3 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Assets Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}$$

$$= S / \text{Total Assets} \text{ หรือ } S / (\text{CA} + \text{FA}) \quad (\text{ครั้งหรือเท่า})$$

3. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืมหรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)

3.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Debt Ratio)

$$= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100\% \quad (\%)$$

นอกจากนี้ จะทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis ของกลุ่ม โดยพิจารณาจากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกลุ่มฯ รวมถึงการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนา และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงด้านต่างๆ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนอในแบบแจกแจงความถี่ (Frequency) และอัตราร้อยละ (Percentage)